

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
20/16089-2

Dato:
15.12.2020

Høringsuttalelse fra Sarpsborg kommune - endringer i forvaltningsloven m.m. - større anledning til informasjonsdeling

Sarpsborg kommune viser til brev av 02.09.2020 fra Justis- og beredskapsdepartementet og høringsnotat «*Forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. – utvidet adgang til informasjonsdeling – oppfølging av enkelte forslag i NOU 2019:5*». Høringsfristen er 01.12.2020, med muntlig avtalt forlenget frist.

Sarpsborg kommune har følgende høringsuttalelse:

Generelt om utvidet adgang til informasjonsdeling

Sarpsborg kommune ser behovet for å bedre mulighetene for å dele informasjon mellom de ulike fagavdelingene i kommunen, og også i noen grad i kommunikasjonen med forvaltningsorganer utenfor kommunen, uten å gå veien om samtykke fra den opplysningene gjelder. Vi støtter derfor forslaget til en ny bestemmelse om at det innenfor forvaltningen kan deles opplysninger med personer i andre forvaltningsorganer så langt det er nødvendig for å utføre oppgaver som er lagt til mottakerorganer.

Vi ser også behovet for å lovfeste en begrensning for tilfeller hvor deling utgjør et uforholdsmessig inngrep. Samtidig er det positivt at det i foreslått ny lovtekst konkretiseres og utdypes hva som ligger i forholdsmessighetsbegrepet (ny § 13 b andre og tredje ledd). Det er en fare for at lovtekst med begreper som krever høy grad av skjønnsutøvelse vil kunne lede til lite forutsigbare resultater.

I utkastet § 13 b første ledd nr. 8 foreslår departementet en ny bestemmelse om opplysningsdeling av taushetsbelagte opplysninger med andre når det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse. Kommunen ser behovet for bestemmelsen, men oppfatter ordlyden som noe vid og vag. Her kunne vi ønske oss mer konkrete føringer for vurderingene i lovteksten, for å sikre forutsigbarhet og ensrettet praksis. Eksempler på slik konkretisering kan man finne i helsepersonelloven § 31.

Særskilt om formalisert samarbeid og behov for deling av personopplysninger

I høringsnotatet er trukket fram kampen mot arbeidslivsrelatert kriminalitet, og i tillegg beskrevet behovet innenfor forebyggingsområdet og arbeid med ungdom. Vi er også positive til at sosialtjenesten i NAV kan få en utvidet mulighet til å utveksle informasjon med skattemyndighetene, for eksempel hvor sosialtjenesten får informasjon om svart arbeid.

Sarpsborg kommune vil peke på flere områder hvor det er behov for utvidet adgang til informasjonsdeling, blant annet arbeidet mot vold og mishandling i nære relasjoner. I noen tilfeller kan en regel som medfører plikt til å informere en voldsutøver om deling av informasjon, skape en farlig situasjon overfor andre, ikke minst den/de voldsutsatte.

Om ulike kommunale tjenester og deres behov

- Helselovgivningen:

Helse- og omsorgstjenesteloven § 12-1 tredje ledd gir kommunen anledning til å dele taushetsbelagte opplysninger med andre for å løse egne lovpålagte oppgaver. Departementet foreslår å erstatte denne bestemmelsen med ny, generell bestemmelse i forvaltningsloven. Den nye bestemmelsen innebærer en utvidelse av delingsadgangen, da det nå også skal være anledning til å dele opplysninger ut fra mottakerorganets oppgaver. Dette vil være en innskrenking av taushetsplikten og vil i større grad enn tidligere åpne for informasjonsdeling ut fra andre interesser enn hensynet til den opplysningene gjelder. Vi ser risikoen for at den nye utvidede delingsadgangen vil kunne svekke folks tillit til de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

- Krisesentrene:

Krisesentrene kommer opp i mange situasjoner hvor de ønsker å melde bekymring videre, typisk til barnevernet. Dette kan for eksempel være bekymring for en gravid kvinne, hvor hun ikke samtykker til opphevelse av taushetsplikten. Et annet eksempel er hvor det kommer fram informasjon om en partners kriminelle planer/historikk som ikke gjelder vold eller berøres av avvergeplikten. Vi vurderer at det er et behov for en videre adgang til å dele opplysninger, uten å være avhengig av samtykke eller at berørte personer må varsles.

- Barnevernet

Barneverntjenesten i Sarpsborg kommune ser også et behov for utvidede muligheter for å anmelde eller gi opplysninger til politiet om lovbrudd. Samtidig ser vi at dette ikke er helt uproblematisk. Det viktigste for barnevernet er at personer tør å gi opplysninger som har betydning for barnet, uten å være redd for at barnevernstjenesten gir opplysningene videre til politiet. En utvidet adgang bør i hvert fall være begrenset til tilfeller hvor informasjonsdelingen ikke er til skade for barnet, jf formålsparagrafen i barnevernloven.

- Sosialtjenesten i NAV

Sarpsborg kommune vil påpeke at også for sosialtjenesten i NAV er det helt sentralt å ivareta tillitsforholdet til brukerne. Sosialtjenestene er et siste sikkerhetsnett for de som faller utenfor alle andre muligheter. Det krever en særlig påpasselighet, slik at ikke folk unngår å søke sosialhjelp fordi de ikke har tillit til at opplysninger ikke gis videre til andre, særskilt når det gjelder politiet. Dersom delingsadgangen utvides, kan dette føre til at personer velger å skaffe seg livsopphold ved ulovlige metoder i stedet for å få sosialhjelp. På den annen side erfarer sosialtjenesten at dagens regler om taushetsplikten fører til at personer som er svært syke eller på andre måter ikke klarer å ivareta seg selv, ikke får den hjelpen de trenger fordi de ikke samtykker til deling av opplysninger. Kommunen støtter derfor i hovedtrekk oppmykningen av taushetsbestemmelsene ved at opplysninger kan deles for å bedre samordningen av tjenester i kommunene, behandlere og andre relevante aktører, der målet er å fremme mulighet for samhandling rundt en bruker. Åpenhet overfor brukere om aktuelle opplysninger som kan deles vil som regel være sentralt i kontakt med brukere hvis tilgangen utvides.

Også med hensyn til registreringer i folkeregisteret og mistanke om feil adresse for å oppnå mer stønader kan det være positivt med en utvidet rett til å utveksle gjensidig informasjon, da det kan dreie seg om misbruk av offentlige midler som det med dagens taushetsbestemmelser er vanskelig å påvise og samarbeide om for å motvirke.

Innspill til endring i forvaltningsloven – anledning til informasjonsdeling med eget forsikringselskap

Følgende tema er ikke tatt med i høringsnotatet, men ønskes tatt med i videre oppfølging av forslag til lovendringer: Sarpsborg kommune ser behovet for å lovfeste en rett til å utveksle taushetsbelagt informasjon mellom et forvaltningsorgan og dets forsikringselskap. Dette er en praktisk problemstilling hvor et forvaltningsorgan har en ansvarsforsikring, noe som for eksempel er tilfellet for kommuner. For at forsikringselskapet skal kunne vurdere et framsatt erstatningskrav, må de få innsyn i relevante opplysninger i saken. Dette omfatter ofte taushetsbelagte opplysninger. Sarpsborg kommune ser det som svært uheldig dersom forvaltningsorganet skal være avhengig av samtykke fra de omhandlede privatpersonene for at forsikringselskapet skal få innsyn i taushetsbelagte saksopplysninger. At det kreves slik samtykke er lagt til grunn i en uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling fra 2009 (JDLOV-2009-5002). Denne er også gjengitt i Geir Woxholths *Forvaltningsloven med kommentarer* (2011) s 296.

Saksbehandler: Nanna Aaby, Kommuneområde samfunn